

Opiskeluhuoltosuunnitelma

Kuopion lukioden opiskeluhuoltosuunnitelma

Sisällys

- 1 Opiskeluhuollon tarkoitus ja tavoitteet
- 2 Opiskeluhuoltoa ja opiskeluhooltosuunnitelmaa ohjaavat säädökset
- 3 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut
- 4 Yhteisöllinen opiskeluhuolto
 - 4.1 Toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi
 - 4.2 Toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
 - 4.3 Toimenpiteet opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi
 - 4.4 Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja yhteistyötahot
 - 4.5 Terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
 - 4.6 Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
 - 4.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen
 - 4.7.1 Päihteiden käyttöön puuttuminen
 - 4.7.2 Tupakkatuotteiden käyttöön puuttuminen
 - 4.8 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
 - 4.8.1 Opiskelijan suojaaminen väkivallalta
 - 4.8.2 Opiskelijan suojaaminen kiusaamiselta
 - 4.8.3 Opiskelijan suojaaminen häirinnältä
 - 4.9 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
- 5 Yksilökohtainen opiskeluhuolto
 - 5.1 Kuraattori- ja psykologipalvelut
 - 5.2 Opiskeluterveydenhuolto
 - 5.3 Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä
 - 5.4 Opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
 - 5.5 Opiskeluhooltokertomuksen laatiminen ja säilytys
 - 5.6 Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
 - 5.7 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi
 - 5.8 Muut yhteistyötahot opiskelijan yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi
 - 5.8.1 Huoltajat
 - 5.8.2 Etsivä nuorisotyö
 - 5.8.3 Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

5.8.4 Lastensuojelu

5.8.5 Poliisi

6 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen, seuraaminen ja arviointi

7 Liitteet ja sovelletut lait

8 Lomakkeet

1 Opiskeluhoollon tarkoitus ja tavoitteet

Opiskeluhoolto on toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. ([Oppilas- ja opiskeluhoitolaki \(1287/2013\)](#)).

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko opiskeluyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. **Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla** tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä moniammatillista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa. Lähtökohtana on ennaltaehkäisevä opiskeluhoolltötyö, joka huolehtii psyykkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta sekä koulun kriisityöstä. Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistäminen on jatkuvaa, ja sitä arvioidaan määrääjoin.

Pohjois-Savon hyvinvointialue vastaa alueensa toisen asteen opiskelijoiden opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä opiskelijan kotipaikkakunnasta riippumatta. Kuopiossa opiskeluhoollon palveluiden suunnittelusta, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen kartoittamisesta ja arvioinnista vastaa kaupungin ja hyvinvointialueen yhteinen toisen asteen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Sen tukena toimivat toisen asteen opiskeluhoollon rukkasryhmä, lukioden opiskeluhoollon kehittämisryhmä sekä lukioden omat opiskeluhoolltoryhmät. Tämä opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laadittu Kuopion kaupungin lukioden opiskeluhoolltosuunnitelma on tehty yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän hoolltajiensa kanssa.

2 Opiskeluhoolltoa ja opiskeluhoolltosuunnitelmaa ohjaavat säädökset

Opiskeluhoolltoa ohjaavat seuraavat lait ja säädökset:

- [Lukiolaki \(714/2018\)](#) ja [lukion opetussuunnitelman perusteet](#).
- [Oppilas- ja opiskeluhoitolaki \(1287/2013\)](#) ja [laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta \(886/2017\)](#).
- [Terveysterveydenhuoltolaki \(1326/2010\)](#).
- [Lastensuojelulaki \(417/2007\)](#).

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa määräykset opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013)).

3 Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Kuopion kaupungissa on noin 2500 opiskelijaa, jotka lukiolaisina kuuluvat toisen asteen opiskeluhoollon piiriin. Kuopion kaupunki toimii koulutuksenjärjestäjänä kuudelle nuorisosaasteen lukiolle. Lisäksi kaupungissa toimii Kuopion aikuislukio, joka järjestää aikuisten lukiokoulutuksen lisäksi tutkintoon valmentavaa (TUVA) koulutusta. Opiskeluhoollon palvelut aikuislukiossa ja TUVA-koulutuksessa on tarkoitettu alle 18-vuotiaille oppivelvollisille opiskelijoille.

Kuopion kaupungin lukion opetussuunnitelman mukaiset opiskelijahuoltopalvelut pitävät sisällään kuraattorin, opiskeluterveydenhuollon ja psykologin palvelut. Oppilas- ja opiskeluhoitolain mukaisesti kuraattori- ja psykologipalvelut on mitoitettu ja järjestetty siten, että opiskelija pääsee tarvittaessa keskustelemaan henkilökohtaisessa tapaamisessa joko kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä tai kiireellisessä asiassa samana tai seuraavana päivänä. Asian kiireellisyyden arvioi kuraattori tai psykologi yhdessä opiskelijan kanssa esimerkiksi vastaanottoajan puitteissa tai puhelimitse.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään terveydenhuoltolain ja asetuksen 338/2011 mukaisesti. Opiskelija pääsee määräaikaisiin ja tarpeenmukaisiin terveystarkastuksiin terveydenhoitajalle ja lääkärille sekä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle.

Opiskelijan käytettävissä ovat terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin palvelut. Opiskeluhoitopalveluja järjestetään pääosin lukioden tiloissa ja ne toimivat pääasiassa ajanvarausperiaatteella. Opiskeluhoollon palveluista tiedotetaan lukioden opinto-oppaissa, Wilmassa ja koulujen kotisivuilla, ja toimijat esittäytyvät lukuvuosittain uusille opiskelijoille oppitunneilla. Opiskelijoita ohjataan palveluihin aktiivisesti myös oppilaitoksen henkilökunnan toimesta. Opiskeluhoollon palveluita kohdennetaan osin myös lukioden yhteisölliseen opiskeluhooltoon ja opiskeluhoollon kehittämiseen.

Toisen asteen opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa ja arvioi opiskeluhoollon kokonaistarvetta ja palvelujen riittävyyttä Kuopion kaupungin toisen asteen oppilaitoksissa. Sen lisäksi Kuopion

kaupungilla on opiskeluhuollon kehittämisryhmä, joka kehittää lukioiden opiskeluhuollon toimintaa.

Lukioiden omat yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät arvioivat lukion opiskeluhuollon toteutumista lukuvuosittain ja tarvittaessa useamminkin mm. valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulosten, opiskelijakyselyiden sekä henkilökunnan kanssa käytävien keskustelujen perusteella.

Yksilökohtaista opiskeluhuollon tarvetta arvioidaan jatkuvasti mm. opintojen etenemisen, erityisen tuen tarpeen ja mahdollisen muun huolen perusteella. Tässä arvioinnissa keskeisessä roolissa ovat ryhmänohjaajat, jotka seuraavat opiskelijoiden poissaoloja ja opintojen etenemistä.

4 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteena on hyvinvoiva opiskeluyhteisö, jossa opiskelija tuntee kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja kokee tulevansa kuulluksi. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että koko oppilaitoksen henkilökunta toimii opiskelijalähtöisesti.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhooltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. (Oppilas- ja opiskeluhooltolaki (1287/2013)).

Kuopion kaupungin lukioiden opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan koulujen kotisivuilla, opintooppaissa ja Wilmassa. Lukioiden yhteinen opiskeluhooltosuunnitelma on luettavissa kotisivuilla. Opiskelijat saavat tietoa myös ryhmänohjauksissa ja opiskeluhuollon toimijoiden oppitunneilla. Huoltajia tiedotetaan huoltajien illoissa ja erillisillä tiedotteilla.

4.1 Toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi

Kouluyhteisön hyvinvoinnin lisääminen on kaikkien yhteinen asia. Kuopion lukioissa yhteisöllisyyttä edistetään mm. seuraavalaisella toimintakulttuurilla ja toimenpiteillä:

- myönteinen ja kannustava opiskeluilmapiiri
- ryhmäytyminen opintojen alkuvaiheessa
- ryhmänohjaajien aktiivinen toiminta koko opintojen ajan
- koko koulun yhteiset tilaisuudet, kuten juhlat ja liikuntatapahtumat
- teemapäivät
- opiskeluhuollon toimijoiden osallistuminen lukion toimintaan
- tutustumispäivä lukion aloittaville opiskelijoille
- tutor-toiminta
- opiskelijakuntatoiminnan tukeminen
- palautteen kerääminen opiskelijoilta
- kerhot ja projektit
- henkilökunnan koulutukset ja yhteisten toimintatapojen määrittely.

Yhteisöllisyyden vahvistamisessa oppilaitoskohtaisilla opiskeluhuoltoryhmillä, ryhmänohjauksella ja opiskelijakunnan hallituksella on merkittävä rooli. Tavoitteena kaikessa toiminnassa on hyvinvointia tukevan ja turvallisen opiskelu- ja työskentelyilmapiirin luominen.

Ryhmänohjaajien johdolla pidetyissä ryhmänohjaustuokioissa tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja pyritään vahvistamaan ryhmäytymistä sekä yleistä hyvinvointia. Vuoden aikana ryhmänohjaustuokioissa käsitellään monipuolisesti ja aktiivisesti opiskeluun sekä hyvinvointiin liittyviä teemoja.

Opiskelijakunnan hallituksen järjestämät erilaiset tapahtumat ja tempaukset vahvistavat kouluyhteisön yhteisöllisyyttä. Lisäksi järjestetään laajempia koko oppilaitoksen yhteisiä tapahtumia kuten ulkoilupäiviä.

Opiskelijakunnan hallituksen edustajalla on läsnäolo-oikeus opettajankokouksissa, joissa voidaan käsitellä tarvittaessa opiskelijoita huolettavia asioita. Yhteydenpito opiskelijakunnan hallituksen ja opettajakunnan välillä on jatkuvaa ja joustavaa.

Kuopion aikuislukiossa ja TUVA-koulutuksessa opiskelijoiden kouluviihtyvyyttä ja hyvinvointia tuetaan erilaisin yhteisöllisin keinoin. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan itselle tärkeisiin asioihin.

4.2 Toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi

Opiskelijat perehdytetään tiloihin ja välineisiin opintojen alussa. Tilojen siisteydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta huolehditaan yhteistyössä koulukiinteistön henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Puutteista kerätään palautetta ja niihin reagoidaan. Esteettömyys ja saavutettavuus huomioidaan tilojen suunnittelussa ja käytössä. Toimintaan liittyvät vaarat on arvioitu jokaisessa lukiossa ja niitä ehkäistään suunnitelmallisesti. Jokaisessa koulukiinteistöissä toimii oma turvallisuusryhmä, jonka toimesta on laadittu turvallisuussuunnitelma. Turvallisuusryhmä

suunnittelee ja toteuttaa lukuvuosittaiset pelastusharjoitukset sekä henkilöstön koulutukset. Toimenpiteitä Kuopion lukioiden opiskelijoiden terveyden edistämiseksi ovat mm.

- kouluterveyskyselyiden hyödyntäminen opiskeluhuollon toimintojen suunnittelussa
- teemapäivät esimerkiksi terveyttä edistävästä elämäntavoista ja ergonomiasta
- opiskeluhuollon toimijoiden toteuttamat oppitunnit
- liikunnallisuuden lisääminen osaksi opiskeluympäristöä ja koulupäivää
- laadukas kouluterveydenhuolto
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- laadukas ja monipuolinen kouluruoka.

Tapaturmia ehkäistään opetuksen ja tilaisuuksien ennakkosuunnittelulla ja riskiarvioinneilla. Koulun ulkopuolisesta toiminnasta tehdään aina asianmukainen suunnitelma ja päätös. Henkilökunnan ja opiskelijoiden ensiaputaitoja kehitetään ja ylläpidetään opetuksessa ja koulutuksilla.

Lukion yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä on soveltuvien osin mukana arvioimassa lukion opiskeluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta yhteistyössä muun muassa turvallisuusvastaavan, oppilaitoksen johdon ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Arviointia ohjaa ja arviointitietoa kerää kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmä. Tämän lisäksi laajempi oppilaitoksen turvallisuuden ja hyvinvoinnin selvitys toteutetaan muutaman vuoden välein viranomaisyhteistyönä, johon kuuluvat terveystarkastaja, työterveyden edustajat, opiskeluhoollon toimijat sekä opiskelijaedustajat.

4.3 Toimenpiteet opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi

Opiskelijoiden osallisuutta vahvistetaan kannustamalla ja ohjaamalla heitä opiskelijakunnan toiminnassa. Opiskelijoita kuullaan lukuvuosittaisessa ja pidemmän aikavälin suunnittelussa, kuten esimerkiksi opetussuunnitelmatyössä. Opiskelijoilta kerätään lukuvuosittain palautetta ja kehittämisideoita kyselyillä, joissa selvitetään mm. yhteisöllisyyden ja opiskeluhoollon palveluiden laatua. Yhteistyötä huoltajien kanssa vahvistetaan tiedottamalla lukion toiminnasta eri kanavien kautta. Kaikilla vuositasoilla järjestetään huoltajien illat, joissa pyritään luomaan tilaisuuksia tasavertaiseen vuorovaikutukseen huoltajien ja henkilöstön kesken. Opiskeluhoollon toimijat osallistuvat ainakin ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajien iltaan.

4.4 Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoolloryhmän toimintatavat ja yhteistyötahot

Oppilaitoskohtainen eli lukion yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä toimii jokaisessa Kuopion lukiossa. Siihen kuuluvat rehtori, erityisopettaja, kuraattori, opinto-ohjaaja, psykologi, terveydenhoitaja sekä lukion henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Ryhmä kokoontuu vähintään 4 kertaa lukuvuodessa suunnittelemaan ja arvioimaan oppilaitosyhteisön hyvinvointia edistävää toimintaa sekä kotien ja koulun välistä yhteistyötä. Lukion opiskeluhoitoryhmää johtaa rehtori.

Lukion opiskeluhoitoryhmä laatii lukukauden alussa toimintasuunnitelman, jonka pohjana voi käyttää lukioiden opiskeluhoillon vuosikelloa (Liite 1). Opiskeluhoitoryhmä voi keskittyä tapaamisissaan ajankohtaisten asioiden lisäksi myös ennalta sovittuihin teemoihin ja se voi kutsua sen perusteella vierailijoita kokouksiinsa. Kevätlukukauden lopulla ryhmä arvioi kulunutta lukuvuotta sekä suunnittelee seuraavan lukukauden toimintaa.

Lukion opiskeluhoitoryhmä tekee aktiivista yhteistyötä nuorisotoimen, kaupungin päihdetyön ja seurakuntien kanssa. Näiden yhteistyökumppanien edustajia voidaan myös kutsua opiskeluhoitoryhmän kokouksiin. Poliisin kanssa toteutetaan ennaltaehkäisevää työtä liikenne-, päihde- ja turvallisuusasioissa.

4.5 Terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia. Terveysneuvonta kuuluu olennaisena osana jokaiseen terveydenhoitajan ja lääkärin tekemään tarkastukseen. Terveystarkastuksen avulla saadaan kokonaiskäsitys opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä ohjataan opiskelijaa tekemään terveyttä edistäviä valintoja. Huomiota kiinnitetään opiskelijan elämäntilanteeseen, opiskelumotivaatioon ja terveystilanteeseen. Kokonaisarvio opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista tehdään yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa hänen perheensä kanssa.

Lisäksi terveysneuvontaa tehdään erilaisten tiedotteiden avulla joko yhteisöllisellä tai yksilöllisellä tasolla. Tiedotukset liittyvät terveydenhuollon palveluihin, erilaisiin opiskelijoiden terveyteen liittyviin ilmiöihin tai terveyttä tukeviin tapahtumiin. Terveystiedon opettaja voi konsultoida terveydenhoitajaa tarvittaessa mm. uusimmista tiedoista (mm. ehkäisyasiat).

4.6 Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opiskelujen etenemisen kannalta säännöllinen osallistuminen opetukseen on välttämätöntä. Poissaolojen ehkäisemisessä keskeisintä on opiskelijan oman opiskelumotivaation tukeminen. Opetukseen osallistumista seurataan ja poissaolot kirjataan välittömästi, jotta niitä ei pääse kertymään liikaa. Opintojen etenemisen ja poissaolojen kertymisen pulmatilanteissa pyritään puuttumaan ennaltaehkäisevästi.

Jos opiskelijalle kertyy opintojaksolta poissaoloja, aineenopettaja keskustelee opiskelijan kanssa asiasta. Keskustelun tavoitteena on varmistaa opiskelijan kanssa, että hänellä on osaamista ja edellytykset opintojakson suorittamiseksi. Liialliset poissaolot voivat johtaa opintojakson keskeytymiseen, mikäli opiskelijan antama näyttö ei riitä opintojakson arviointiin. Aineenopettaja ilmoittaa opiskelijan kanssa käydystä keskustelusta ryhmänohjaajalle ja opinto-ohjaajalle.

Ryhmänohjaajan tehtävänä on seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Jos poissaoloja on paljon tai niiden syy on epäselvä, ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä opiskelijaan asian selvittämiseksi. Jos poissaolojen taustalla vaikuttaa olevan opiskeluhuollollisia tekijöitä, ohjaa ryhmänohjaaja opiskelijaa opiskeluhuollon palveluiden piiriin tai kutsuu koolle moniammatillisen asiantuntijaryhmän. Alaikäisen poissaoloista ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan.

Mikäli opiskelija ei aloita opintojaksoa ollenkaan, eli ei ole osallistunut opintojakson kahdelle ensimmäisille oppitunnille eikä ole selvittänyt asiaa aineenopettajan kanssa, aineenopettaja ilmoittaa asiasta ryhmänohjaajalle ja opinto-ohjaajalle.

Ryhmänohjaaja tiedottaa ohjausryhmäänsä poissaoloihin liittyvissä asioissa. Ryhmänohjaajat keskustelvat yksilöllisesti opiskelijoiden kanssa ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Keskustelussa käsitellään lukio-opintoihin ja arkeen liittyviä asioita.

4.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen

Kuopion kaupungin lukioissa tuetaan opiskelijoiden päihteettömyyttä ja savuttomuutta ja toteutetaan terveyttä edistäviä elämäntapoja vahvistavia tilaisuuksia. Lukiot tekevät yhteistyötä kaupungin päihdetyöntekijöiden kanssa. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään suunniteltaessa lukioden omia toimenpiteitä päihteettömyyden tukemiseksi. Ryhmänohjaajan keskusteluissa käsitellään mahdollista päihteiden käyttöä. Jos opiskelijan päihteiden käyttö aiheuttaa huolta, ohjaa ryhmänohjaaja opiskelijaa aktiivisesti opiskeluhuollon palveluiden piiriin.

4.7.1 Päihteiden käyttöön puuttuminen

Kuopion kaupungin lukion järjestyssääntöjen mukaan alkoholin, muiden päihteiden ja huumeiden käyttö tai niiden vaikutuksessa olominen koulussa tai koulunkäyntiin liittyvissä tilaisuuksissa on kielletty. Mikäli kouluaikana tai koulutyöhön liittyvissä tilaisuuksissa kuitenkin havaitaan opiskelija alkoholin tai muiden päihteiden vaikutuksen alaisena, toimitaan seuraavasti:

1. Varmistetaan, ettei opiskelija ole vaaraksi itselleen eikä muille. Tarvittaessa otetaan yhteys hätäkeskukseen ja annetaan ensiapua. Opiskelijaa pyydetään poistumaan opetustilanteesta, minkä jälkeen hänet haastatellaan mahdollisuuksien mukaan kahden aikuisen läsnä ollessa. Opiskelijaa ei jätetä tässä vaiheessa yksin.

2. Päähteet pyritään takavarikoimaan pyytämällä opiskelijaa itseänsä tyhjentämään taskunsa ja laukkunsa. Opiskelijalle luovutetut säilytystilat on mahdollista tarkistaa opiskelijan läsnä ollessa hänen suostumuksellaan.
3. Alaikäisen opiskelijan ollessa kyseessä otetaan välittömästi yhteyttä huoltajaan, jota pyydetään noutamaan opiskelija kotiin. Jos huoltajaan ei saada yhteyttä, hänet toimitetaan ajankohdan ja terveydentilan mukaan joko terveydenhoitajalle tai terveyskeskukseen. Koulun työntekijä ilmoittaa asiasta lastensuojeluviranomaisille. Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla varmistetaan keskustelemalla tämän kunto ja suunnitelmat koululta lähdettäessä. Opiskelijan luvalla voidaan ottaa yhteys lähiomaiseen. Tarvittaessa soimitaan hätänumeroon 112.
4. Akuutin tilanteen ratkaisemisen jälkeen asiaa käsitellään opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan, ryhmänohjaajan, opiskelijahuollon ja mahdollisten muiden toimijatahojen kesken. Jatkotoimenpiteistä tehdään selkeä suunnitelma, jonka toteuttamiseen asianomaiset sitoutuvat. Mahdollisista kurinpitotoimista päättää rehtori opiskelijaa kuultuaan.

Hätänumeroon tulee aina soittaa, jos päihtyneelle opiskelijalle tai ulkopuolisille on päihtymyksestä seurannut vaaratilanne tai jos epäillään päihteiden välitystä tai myyntiä.

4.7.2 Tupakkatuotteiden käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden (tupakka, nuuska, sähkötupakka) käyttäminen koulun tiloissa, tilaisuuksissa ja koulun ulkopuolisessa toiminnassa on kielletty lukioden järjestyssäännöissä. Hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Mikäli kouluaikana tai koulutyöhön liittyvissä tilaisuuksissa kuitenkin havaitaan opiskelijan käyttävän tai pitävän hallussa tupakkatuotteita, toimitaan seuraavasti: Opiskelijaa kehoitetaan poistumaan opetus- tai muusta tilanteesta, ja tehdään tästä merkintä Wilmaan. Ryhmänohjaaja käy keskustelun opiskelijan kanssa ja ilmoittaa asiasta huoltajille. Alle 18-vuotiailta voidaan ottaa tupakkatuotteet koulupäivän ajaksi haltuun. Tarkastusta tai väkisin poisottamista ei voi tehdä. 18 vuotta täyttäneiltä tuotteita ei voi ottaa haltuun. Jos ne ovat näkössä tai häiritsevät muutoin koulun toimintaa, käsitellään tilannetta kurinpidollisena asiana.

4.8 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on varmistaa opiskeluympäristön turvallisuus, mutta myös kaikki kouluyhteisön jäsenet vaikuttavat omalla toiminnallaan siihen. Turvallisuuden edistäminen pohjautuu lukion toimintakulttuuriin, joka ohjaa empaattisuuteen ja suvaitsevaisuuteen.

4.8.1 Opiskelijan suojaaminen väkivallalta

Opiskelijaan kohdistuva väkivallan uhka voi tulla kouluyhteisön sisä- tai ulkopuolelta. Väkivallan tai sillä uhkailun suhteen Kuopion kaupungin lukioissa on nollatoleranssi. Väkivaltatilanteisiin, aggressiiviseen käyttäytymiseen ja väkivallalla uhkaamiseen puututaan välittömästi. Tämä koskeen niin fyysistä kuin henkistä väkivaltaa tai sillä uhkaamista, jonka kohteena on opiskelija, opettaja tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva. Paikalle tullut opettaja puutuu tilanteeseen arvioituaan ensin, selviääkö tilanteesta itse; muuten tulee hakea välittömästi apua. Tilanne pyritään rauhoittamaan ensisijaisesti ohjein, kehotuksin ja neuvoin. Tärkeintä on aina välttää henkilövahingot ja saada tilanne hallintaan. Tarvittaessa tilanteessa annetaan ensiapua ja otetaan yhteyttä hätäkeskukseen. Kiistan osapuolet ohjataan eri tiloihin valvonnan alaisina ja asiasta välitetään tieto rehtorille. Tilanteen vaatiessa otetaan yhteyttä poliisiin.

Jatkoselvittely tehdään koululla rehtorin, ryhmänohjaajan ja asianosaisten kesken, mikäli kyse on vähäisestä teosta. Rehtori päättää lukiolain nojalla mahdollisista kurinpitotoimista ja seuraamuksista. Mahdolliset rikosoikeudellisen vastuun piiriin kuuluvat tapahtumat selvitetään poliisin johdolla. Tarkemmat toimintaohjeet väkivalta- ja uhkatilanteisiin on kirjattu lukioden turvallisuussuunnitelmaan.

4.8.2 Opiskelijan suojaaminen kiusaamiselta

Koulukiusaamista ei hyväksytä eikä sallita missään muodossa eikä missään ympäristössä. Kiusaamiseen puuttuminen on koko kouluyhteisön asia. Kiusaamista joko normaalissa kanssakäymisessä tai sosiaalisessa mediassa havainneen tai epäilevän tulee aina selvittää asia ja pyytää tarvittaessa ryhmänohjaaja ja/tai opiskeluhuollon edustaja avuksi. Kiusaamistapaus selvitetään keskustelemalla asianomaisten kanssa tilanteesta. Kiusaamisen vakavuuden ja jatkuvuuden mukaan päätetään jatkotoimenpiteistä. Tarvittaessa ollaan yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Kurinpidollisista toimenpiteistä päättää rehtori opiskelijoita kuultuaan. Mahdolliset rikosoikeudellisen vastuun piiriin kuuluvat kiusaamistapaukset selvitetään poliisin johdolla.

4.8.3 Opiskelijan suojaaminen häirinnältä

Häirinnällä loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Häirintää voi tapahtua sekä normaalissa kanssakäymisessä että sosiaalisessa mediassa. Sosiaalinen media on nuorille tärkeä ympäristö yhteydenpitoon sekä kuulumisten jakamiseen. Sosiaalisen median yleistymisen myötä on myös somehäirinnän määrä erilaisissa verkkoympäristöissä lisääntynyt. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista tai sanatonta, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä. Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista. Sukupuolinen ja

seksuaalinen huomio muuttuu häirinnäksi, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut ilmaisee pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin:

- seksuaalisesti vihjailevat eleet ja ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset ja kysymykset
- seksuaalisesti väritynyt viestintä
- fyysinen koskettelu, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys.

Sukupuoleen perustuva häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin:

- alentava ja kielteinen puhe toisesta sukupuolesta tai toisen sukupuoli-identiteetistä
- toisen sukupuolen halventaminen.

Kuten kiusaamiseen, myös seksuaaliseen ja sukupuoleen liittyvään häirintään puututaan Kuopion kaupungin lukioissa heti. Häirinnän vakavuuden ja jatkuvuuden mukaan rehtori päättää jatkotoimenpiteistä. Tieto tapauksesta voi tulla paitsi opiskelijalta itseltään myös kouluyhteisön jäsenen tai terveydenhoitajan kautta. Oppilaitoksessa ryhdytään toimenpiteisiin häirinnän poistamiseksi heti asian tultua julki. Alaikäisen opiskelijan huoltajaan ollaan asiasta yhteydessä. Lisäksi kiinnitetään huomiota myös ennakoivaan toimintaan esim. valistamiseen sosiaalisen median etiketistä.

Opetustoimen palveluksessa olevalla on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä tehdä ilmoitus poliisille, jos hänellä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä alle 18-vuotiaaseen kohdistunutta seksuaalirikosta (Lastensuojelulain 25§).

4.9 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Jokaisessa lukiossa toimii oma kriisiryhmä. Lukioden kriisitoimintavalmiudesta vastaavat lukioden rehtorit. Koko lukiotoimea koskevista äkillisistä kriisitilanteiden hoitamisesta, kriisiryhmien toiminnasta ja toimintaohjeista vastaa lukiotoimen johtotiimi. Kun henkilöstöön kuuluva saa tiedon oppilaitosta tai opiskelijaa koskevasta tilanteesta, hänen on tarkistettava ja kirjattava ainakin seuraavat asiat:

1. ilmoittajan nimi ja puhelinnumero
2. mitä on tapahtunut

3. missä ja milloin
4. ketä asia koskee, mahdolliset uhrit, tekijät, jne.
5. mikä tilanne on juuri nyt
6. kenelle muille asiasta on ilmoitettu, hoitaako joku muu jo asiaa
7. ilmoitus omalle esimiehelle, joka ilmoittaa asian kriisiryhmälle.

Se kriisiryhmän jäsen, joka saa tiedon tapahtumasta, välittää tiedon tapahtuneesta muille kriisiryhmän jäsenille. Kriisiryhmän kokoontuu tarvittaessa mahdollisimman nopeasti. Kriisiryhmän toiminnasta ottaa vastuun rehtori tai hänelle nimetty varahenkilö.

Tiedotusvälineiden kysymykset ja haastattelupyynnöt ohjataan ensisijaisesti lukiotoimen päällikölle. Opiskelijoita ja henkilökuntaa pitää suojella tiedotusvälineiden kysymyksiltä ja tungettelulta.

Tarkemmat toimintaohjeet äkillisissä uhka- ja vaaratilanteissa on kirjattu intrasta löytyviin lukiodien omiin turvallisuussuunnitelmiin, jotka on tehty **Kuopion kaupungin lukiodien yhteisen kriisisuunnitelman pohjalta.**

5 Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluita (terveydenhoolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoolto. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää opiskelijan terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja kokonaisvaltaista kehitystä.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto antaa yksittäiselle opiskelijalle tukea hänen omista tarpeistaan lähtien. Yksilökohtainen opiskeluhoolto on opiskelijalle vapaaehtoista ja se toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava ja hänen mielipiteitään kuunteleva sekä luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhooltoon liittyvissä kysymyksissä, mutta alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden osalta yhteistoiminta huoltajien kanssa on tärkeää.

5.1 Kuraattori- ja psykologipalvelut

Opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamalla opiskelun ja koulunkäynnin tuella ja ohjauksella tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Opiskelija- ja oppilashuoltolain mukaan (1287/2013) opiskelijan tulee päästä keskustelemaan henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija, hänen huoltajansa tai jokin muu taho on sitä pyytänyt, ellei kyseessä ole ohjaus tai neuvonta tai keskustelun järjestämistä ei muuten nähdä

tarpeelliseksi. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana oppilaitoksen työpäivänä. Arvion kiireellisyydestä tekee opiskeluhuollon henkilöstö. Opiskelijalle palvelu on maksutonta.

Se oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä, joka havaitsee tuen tarpeen, voi yhteistyössä opiskelijan kanssa ohjata opiskelijan kuraattori- ja psykologipalveluiden piiriin. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, koulun työntekijä ottaa yhteyden kuraattoriin tai psykologiin. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen on annettava tieto tästä yhteydenotosta. (Opiskelija- ja oppilashuoltolaki (1287/2013).) Kuraattori on sosiaalialan asiantuntija oppilaitoksessa. Hän ohjaa ja auttaa opiskelijaa erilaisissa elämäntilanteissa, kuten itsenäistymiseen, asumiseen, toimeentuloon, mielenterveyteen, arjenhallintaan ja opiskelukuntoon liittyvissä asioissa. Kuraattori tiedottaa opiskelijoiden käytettävissä olevista palveluista sekä tarvittaessa ohjaa opiskelijoita erilaisten palveluiden piiriin.

Psykologin työn tavoitteena on tukea opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia. Psykologiin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi opiskeluun liittyvän stressin, opiskelunvalmiuksiin, oppimisen pulmien, masennuksen, ahdistuneisuuden tai yleisen pahan olon tunteiden, ihmissuhteisiin liittyvien huolien ja erilaisten kriisitilanteiden vuoksi. Psykologilla käyntien määrä ja tiheys vaihtelevat yksilöllisesti. Tarpeen mukaan opiskelija ohjataan jatkotutkimuksiin tai –hoitoon tai muihin palveluihin.

5.2 Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä.

Opiskeluterveydenhuolto huolehtii terveyden ja sairaanhoitopalvelujen järjestämisestä opiskelijoille. Lisäksi sen tulee toimia opiskeluolosuhteiden parantamiseksi. Terveysdenhuoltolain (1326/2010) mukaan opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät:

1. oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta kolmen vuoden välein
2. opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen, johon sisältyvät lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoille kaksi määräaikaista terveystarkastusta ja kaikille opiskelijoille terveystarkastukset yksilöllisen tarpeen mukaisesti
3. terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen järjestäminen opiskelijoille, mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto mukaan lukien
4. opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä opiskelijan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon ohjaaminen.

Opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisällöstä säädetään terveydenhuoltolain 17 §:ssä ja sitä täydentävät neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten

ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (388/2011) säännökset. Palvelujen sisältö on sama palvelujen järjestäjästä (kunta tai Kela 1.1.2021 alkaen) riippumatta. Toisella asteella opiskeluterveydenhuolto on osa opiskeluhuoltoa.

Pitkäaikaissairauksien hoitovastuun jakautuminen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä on määritelty eri ohjeissa ja suosituksissa, kuten STM:n yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet 2019-oppaassa, Käypä hoito -suosituksissa ja alueellisissa hoitoketjuissa.

Opiskeluterveydenhuolto toteuttaa näissä tapauksissa perusterveydenhuollon tehtäviä.

Erityisruokavaliota tarvitsevat opiskelijat saavat oman erityisruokavaliointierian täyttämällä sitä koskevan lomakkeen ja toimittamalla sen oman oppilaitoksen keittiöhenkilökunnalle.

5.3 Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä

Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä kootaan aina tarpeen mukaan ja siinä käsitellään vain yksittäistä opiskelijaa koskevia asioita. Tässä suunnitelmassa ryhmästä käytetään nimeä yksilökohtainen opiskeluhuoltoryhmä.

Ryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opiskeluhuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu ja/tai joka havaitsee tuen tarpeen. Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuvat yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka kirjaa tarvittavat tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. (Opiskelija- ja oppilashuoltolaki (1287/2013)., Lomake 2)

Opiskelija määrittelee, ketkä oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöt osallistuvat ryhmään. Asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia yhteistyötahoja opiskelijan kirjallisella suostumuksella (Suostumuslomake: Lomake 1).

Ryhmän koollekutsujan tehtävänä on kysyä opiskelijan suostumus ko. henkilöiden osallistumisesta yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän työskentelyyn. Suostumus pyydetään ennen ensimmäistä kokoontumiskertaa, ja uusien henkilöiden tullessa mukaan ryhmän toimintaan heiltä pyydetään suostumuksesta.

Yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenet voivat tarvittaessa konsultoida muita asiantuntijoita, esim. opettajaa opiskelijaa yksilöimättä. Asiantuntijoiden konsultointiin ei tarvita opiskelijan eikä huoltajan suostumusta. Siitä kuitenkin kerrotaan opiskelijalle ryhmän tapaamisessa.

Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen, jollei se

selvästi ole hänen etunsa vastaista. Arvion edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Mikäli opiskelijan suostumusta henkilökohtaisen opiskelijahuoltoryhmän koollekutsumiseksi ei saada, asia kirjataan suostumuslomakkeelle ja arkistoidaan.

5.4 Opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon toimien piirissä oleva opiskelija tarvitsee usein myös erityistä ohjausta ja tukea opiskeluissaan. Opiskelijalle voidaan sopia tarpeellisia erityisjärjestelyjä opintoihinsa, esimerkiksi tavanomaista hitaampaa etenemistä tai osittain itsenäistä opiskelua. Tarvittaessa henkilökohtaisen ja jatko-opintosuunnitelmien laadinnassa tehdään yhteistyötä opinto-ohjaajan, aineenopettajien, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Tuen tarpeiden suunnittelussa voivat olla mukana myös opiskeluhuollon toimijat.

Tukea tarvitsevien opiskelijoiden kanssa laaditaan tarvittaessa erityisopettajan johdolla oppimisen tuen suunnitelma Wilmaan.

5.5 Opiskeluhuoltokertomuksen laatiminen ja säilytys

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja muut oppilashuoltoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Kuraattorit kirjaavat yksilötapaamiset kuraattorin asiakaskertomukseen.

Yksilöllisen opiskeluhuoltoryhmän koolle kutsunut henkilö huolehtii järjestettävään kokoukseen tarvittavat asiakirjat, jotka ovat opiskeluhuoltosuunnitelman liitteenä. Kokoontumisessa ryhmän keskuudestaan nimeämä vastuuhenkilö kirjaa tiedot opiskeluhuoltokertomukseen, mutta myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia. Opiskeluhuoltokertomus laaditaan ajallisesti eteneväksi kertomukseksi, jossa käyvät ilmi tapaamisen eteneminen, sovitut toimenpiteet ja niiden seuranta. (Opiskeluhuoltokertomus: Lomake 2)

Opiskeluhuoltokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat muodostavat opiskeluhuoltorekisterin. Ne arkistoidaan lukioilla arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti. Opiskeluhuoltorekisterin vastuuhenkilönä toimii opetusjohtaja. Rekisterin henkilötietojen käsittelyyn koskevissa asioissa yhteyshenkilöinä toimii lukio-opetuspäällikkö. Lukiotasolla tietojen käsittelystä ja luovuttamisesta vastaa asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö.

Vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti opiskeluhuoltorekisterin käyttöoikeudet ja päättää tietojen luovuttamisesta tilanteissa, joissa tietojen pyytäjällä on lakiin perustuva oikeus saada tieto. Opiskeluhuolto-, potilas- ja kuraattorin asiakasrekisteriin sisältyviä tietoja voidaan tällaisessa tapauksessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietojen suojaamisesta huolehditaan tällöin asianmukaisesti.

Opiskelijalla ja alaikäisen opiskelijan huoltajalla on oikeus saada tietää, mitä tietoja hänestä on rekisteriin ja kertomuksiin merkitty ja kenelle tietoja on luovutettu. Mikäli sivulliselle annetaan opiskelijahuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Ohjeet yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja kirjauksiin ovat tämän suunnitelman liitteenä 3.

5.6 Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa

Oppilaitos voi konsultoida terveydenhoitajaa erilaisissa tilanteissa, kuitenkin kaikki tiedonsiirrollinen toiminta tapahtuu opiskelijan itsensä tai perheen aloitteesta ja yhteistyössä oppilaitokselle. Terveydenhoitaja on sairautta hoitavan yksikön ja oppilaitoksen yhteistyön väline, joka pystyy tarvittaessa auttamaan konsultoinnissa ja järjestämään muun muassa tiedonsiirtopalavereja perheen toiveesta oppilaitokselle/henkilökunnalle.

5.7 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Pohjois-Savon hyvinvointialue järjestää opiskelijoiden terveydenhuollon sekä sairauenhoidon. Pitkäaikaissairauksien tutkiminen ja tarvittaessa hoito aloitetaan opiskeluterveydenhuollossa, mutta sairauden seuranta keskitetään omalle terveysasemalle tai erikoissairaanhoidon. Ohjaus sairaanhoidon palveluihin tapahtuu niin, että kun opiskelija ottaa terveydenhoitajaan yhteyttä, terveydenhoitaja arvioi tarvittavan hoidon tarpeen ja ohjaa tai varaa ajan opiskelijalle hänen tarvitsemiinsa palveluihin (OTH-lääkäri, hammashuolto yms.).

5.8 Muut yhteistyötahot opiskelijan yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi

5.8.1 Huoltajat

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Kuitenkin opiskelijan omat huomiot ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa. Alaikäinen voi kieltää painavasta syystä huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoiton tietoja huoltajilleen. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa saamasta opiskeluhoiton palveluja (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013).

Opiskelijalla on halutessaan, myös ilman huoltajan suostumusta, oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen koulunkäyntiinsä tai kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi psykologin tai kuraattorin arvion perusteella. Tarvittaessa oppilas on ohjattava muihin oppilashuollon palveluihin tai muun tarvittavan palvelun piiriin.

Jotta koulu voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, koulu voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä. Mikäli huoltaja toivoo, ryhmänohjaaja järjestää huoltajalle ja opiskelijalle yhteisen keskustelumahdollisuuden koulussa.

5.8.2 Etsivä nuorisotyö ja oppivelvollisuusohjaus

Mikäli oppivelvollinen opiskelija erotetaan oppilaitoksesta eikä hänen seuraava oppilaitoksensa ole lukion tiedossa, asiasta ilmoitetaan Valpas-järjestelmän kautta asuinkunnan oppivelvollisuusohjauksesta vastaaville henkilöille. Oppilaitoksesta erottamisen myötä oppivelvollisuuden ohjaus ja valvontavastuu siirtyy asuinkuntaan ja oppivelvollisuudesta vastaavat henkilöt ovat ilmoituksen saatuaan yhteydessä huoltajiin sekä oppivelvolliseen.

Ei-oppivelvollisen opiskelijan osalta tehdään ilmoitus opiskelijan kotipaikkakunnan etsivälle nuorisotyölle opintojen keskeytymisestä. Tämä tehdään ensisijaisesti opiskelijan suostumuksella, mutta mikäli opiskelijaa ei tavoiteta, voidaan yhteyttä ottaa ilman suostumustakin. Tällöin yhteydenotosta ilmoitetaan opiskelijalle.

Näistä toimintatavoista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille.

5.8.3 Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Koulutuksen järjestäjän edustajilla on velvollisuus ohjata opiskelijat hakemaan sosiaalipalveluja tai otettava yhteys hyvinvointialueen sosiaalihuoltoon yhdessä opiskelijan/huoltajan kanssa, jos opiskelijan sosiaalihuollon tarve on ilmeinen.

Jos opiskelijan/huoltajan suostumusta ei voida saada, laki velvoittaa kuitenkin olemaan yhteydessä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen salassapitosäännösten estämättä, jos henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §). Täysi-ikäisten opiskelijoiden osalta tehdään ilmoitus

sosiaalihuollon tarpeesta. Ilmoituksen tekemisestä voi konsultoida oppilaitoksen kuraattoria. Sosiaalipalveluiden yhteystiedot löytyvät hyvinvointialueen kotisivuilta.

5.8.4 Lastensuojelu

Lastensuojelulain (417/2007) 25§:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetustoimen henkilökunnalla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus ilmoittaa viipymättä hyvinvointialueen sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Ilmoitus tulee tehdä, kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Ilmoituksen tekemisestä voi konsultoida oppilaitoksen kuraattoria. Lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ilmoitetaan tarvittaessa lukion rehtorille.

Kuopiossa lastensuojeluilmoitukset ottavat vastaan hyvinvointialueen perhepalvelut ja lastensuojelu. Ilmoitukset tehdään ensisijaisesti hyvinvointialueen kotisivuilta löytyvällä lomakkeella. Virka-ajan ulkopuolella soitto hätäkeskukseen kiireellisissä tapauksissa. Ilmoituksen saavuttua lastensuojeluun tehdään arvio lastensuojeluasian kiireellisyydestä sekä siitä, käynnistääkö se lastensuojelutarpeen selvityksen.

5.8.5 Poliisi

Lastensuojelulain 25 § mukaan koulun henkilökunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille, jos heillä on syy epäillä, että alaikäiseen on kohdistettu rikoslain mukainen seksuaalirikos tai henkeen ja terveyteen kohdistuva rikos, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään kaksi vuotta vankeutta. Rikosilmoituksen tekovastuu on sillä henkilökunnan jäsenellä, joka asian tietoonsa saa.

Seksuaalirikosten osalta ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia seksuaalirikoksia, esimerkiksi seksuaalista ahdistelua. Koulun henkilökunnalla ei ole harkintavaltaa ilmoituksen tekemisessä. Poliisille tehdyn ilmoituksen jälkeen toimitaan heiltä saatujen ohjeiden mukaisesti. Vaikka teon kohde (tai hänen huoltajansa) vastustaisivat ilmoituksen tekemistä, niin henkilökunnalla on velvollisuus tehdä se. Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten osalta pahoinpitelystä ja sitä vakavammista rikoksista on tehtävä ilmoitus.

Kuopiossa poliisin Ankkuri-ryhmä toimii keskeisenä yhteistyötahona nuoria koskeissa rikosasioissa. Opettaja tai muu henkilökunnan jäsen voi tarvittaessa konsultoida Ankkuri-ryhmää.

6 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen, seuraaminen ja arviointi

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 §). Lukion yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä seuraa opiskeluhuollon toteutumista muun muassa oppilaitoskohtaisilla opiskelijakyselyillä ja valtakunnallisen kouluterveyskyselyn oppilaitoskohtaisista tuloksista sekä arvioi opiskeluhuollon tarvetta vuosittain. Näin pyritään kehittämään opiskeluhoitoa.

Opiskelijahuollon työntekijät kirjaavat yhteydenotot ja niitä seuranneet toimenpiteet opiskeluhuollon tai terveydenhuollon sähköiseen tietojärjestelmään. Annettujen aikojen määrää ja lakisääteistä toteutumista tarkastellaan lukukausittain. Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen toisen asteen opiskeluhuollon ohjausryhmä seuraa opiskeluhuollon palvelujen tarvetta ja toteutumista kaupungin alueen oppilaitoksissa. Ohjausryhmä kerää säännöllisesti palautetta eri oppilaitoksilta, antaa ohjausta ja suosituksia sekä järjestää koulutus- ja yhteistyön kehittämistilaisuuksia. Lukioden opiskeluhuollon kehittämisryhmä seuraa ja arvioi opiskeluhuollon palveluiden käytännön toteutumista lukioilla.

7 Liitteet ja sovelletut lait

- Liite 1. Opiskeluhuollon vuosikello
- Liite 2. Kaavio toimintamalleista opintojen etenemättömyyden seurantaan
- Liite 3: Ohjeita monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn
- Liite 4: Kuopion kaupungin opiskeluhoitorekisteri
- [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013](#)
- [Lastensuojelulaki 417/2007](#)
- [Lukiolaki 714/2018](#)
- [Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta \(810/2018\)](#)
- [Terveystoimintalaki 1326/2013](#)
- [Sosiaalihuoltolaki 1301/2014](#)

8 Lomakkeet

- Lomake 1. Suostumus opiskelijan asian käsittelyyn yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä
- Lomake 2. Opiskeluhoitokertomus